

หน้าตาดีมี 'พรีเมียม' ให้

วรากรณ์ สามโกเศศ

วันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2553

หน้า 6

หากมีผู้ถามผู้จ้างงานว่าความหน้าตาดีช่วยให้ผู้สมัครหางานได้ง่ายยิ่งขึ้น และได้ผลตอบแทนสูงกว่าคนอื่นจริงหรือไม่

คำตอบอาจแตกต่างกัน แต่คาดได้ว่าจะมีจำนวนไม่น้อยตอบว่าเป็นความจริง เพราะเวลาจ้างคนมาทำงานนั้นคงไม่มีใครอยากได้คนหน้าตาน่าเกลียดมาทำงานเป็นแน่

อย่างไรก็ดี คำถามที่ลึกกว่านี้ก็คือคนเก่งแต่ไม่สวยเลยกับคนพอใช้ได้และพอมีความสามารถ ใครจะมีภาษีดีกว่ากันหรือความสวย (ความหล่อ) มีอิทธิพลเพียงใดในโลกของการทำงานปัจจุบัน

ทั้งหมดนี้นักเศรษฐศาสตร์ได้ศึกษาและมีคำตอบให้

ถ้าใครอ่านข้อความที่คนอยู่ในวัยทำงานสื่อสารถึงกันใน **face book** จะสังเกตเห็นชัดเจนว่ามีความกังวลเรื่องความอ้วนเกินไป ความสวย ความหล่อ ดังปรากฏในรูปที่ตนเองแสดงไว้ค่อนข้างมาก หลายคนได้คัดสรรรูปที่ตนเองคิดว่างดงามขึ้นมาโชว์ทั้งหมด แสดงให้เห็นถึงการตระหนักถึงเรื่องของความงามในสังคม

สื่อทุกชนิดเน้นเรื่องความสวยงามของใบหน้าและรูปทรงจนเสมือนกับว่ามันเป็นสินค้าที่มีคุณค่ายิ่งที่ทุกคนสมควรจะมีไว้ ธรรมชาติของการรักความสวยงามของมนุษย์บวกกับกระแสทุนนิยมและบริโภคนิยมสนับสนุนให้ผู้คนยิ่งชื่นชมเรื่องความงาม

ผู้จ้างงานก็เป็นส่วนหนึ่งของสังคมโลกที่ชื่นชอบความงาม ดังนั้น จึงเป็นธรรมดาที่จะเอนเอียงไปในทิศทางของการจ้างคนหน้าตาดีเข้าทำงาน

Danial Hamermesh นักเศรษฐศาสตร์ผู้มีชื่อเสียงในการศึกษาเรื่องแรงงานมายาวนาน พบว่าในสหรัฐอเมริกา คนหน้าตาดีเหนือคนทั่วไปทั้งหญิงและ

ชายได้รับค่าตอบแทนต่อชั่วโมงสูงกว่าคนหน้าตาธรรมดาประมาณร้อยละ 5

เขาเรียกส่วนต่างที่เหนือกว่าคนอื่นนี้ว่า **Beauty Premium (BP_พรีเมียม ความงามหรือความพิเศษอันเกิดจากความงาม)**

เขาพบ BP ปรากฏอยู่ในทุกอุตสาหกรรมแม้แต่ในภาคที่ไม่ควรจะเกี่ยวข้องกับเรื่องความงาม คำถามก็คือนายจ้างต้องการคนสวยคนหล่อไว้ทำงานรอบข้างหรือว่ามีหลักฐานสนับสนุนความเชื่อมโยงระหว่างความงามและความสามารถในการทำงาน

Hamermesh พบว่าในบางอุตสาหกรรมที่การพบหน้ากับลูกหน้าเป็นเรื่องสำคัญ มีหลักฐานสนับสนุนว่าคนหน้าตาดีสร้างรายได้ให้บริษัทเหนือกว่าคนหน้าตาธรรมดา อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี เขาไม่พบว่ามีความเชื่อมโยงนี้ในทุกอุตสาหกรรมและในทุกลักษณะของงาน เขาจึงสรุปว่าเหตุผลที่น่าเชื่อถือเป็นจริงในการจ้างคนหน้าตาดีก็คือความเอนเอียงของสังคมในการเชื่อว่ามีเชื่อมโยงระหว่างความงามและความสามารถในการทำงาน

งานวิจัยของ **Hamermesh** พบว่าความงามเกี่ยวพันกับคุณลักษณะในเรื่องสุขภาพ ยืนที่ดี และความฉลาด ซึ่งหมายความว่ามันช่วยไม่ได้ที่คนเหล่านี้หน้าตาดีกว่าคนอื่นจึงได้รับประโยชน์จากสังคมที่เอนเอียงในการใช้วิจารณ์ญาณที่ไม่ถูกต้องในการจ้างคนทำงาน

ต่อมานักเศรษฐศาสตร์สองคนคือ **Mark Mobious** และ **Tanya Rosenblat** ศึกษาโดยใช้การทดลองในห้องแล็บกับคนหน้าตาดี คนหน้าตาธรรมดา และผู้เข้าสัมภาษณ์เข้าทำงาน โดยมีรูปถ่าย **resume** (ใบประวัติทำงาน) การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ประกอบ ทั้งสองคนให้ผู้สมัครต้องเล่นปริศนา (**puzzle**) เพื่อเป็นตัววัดศักยภาพในการทำงาน และให้ระบุว่าประสงค์จะเล่นปริศนาที่ขึ้น (เป็นตัววัดคร่ำครวญของความมั่นใจ)

เมื่อได้ข้อมูลการตัดสินใจรับเข้าทำงานจากการได้เห็นเอกสาร **resume** รูปถ่ายจำนวนครั้งที่เล่นปริศนา ผลการสัมภาษณ์ ฯลฯ ทั้งสองก็เอามาวิเคราะห์และพบว่าคนหน้าตาดีจะมีความมั่นใจกว่าโดยเฉลี่ย (ระบุว่าเล่นปริศนามากขึ้นกว่า) นายจ้างจึงมีทางโน้มจะรับคน

หน้าตาดีมากกว่า (เห็นจากรูปถ่ายและฟังจากเสียงสัมภาษณ์ประกอบ) ทั้งๆที่เพียงได้ยินเสียงทางโทรศัพท์

ทั้งสองสรุปว่า

- (1) นายจ้างคิดว่าคนหน้าตาดีมีผลิตภาพในการทำงาน (productivity) สูงกว่า โดยสรุปจากความเชื่อมั่นที่ได้มาจากรูปถ่ายและน้ำเสียงทางโทรศัพท์
- (2) นายจ้างคาดว่าคนหน้าตาดีจะมีความสามารถในการทำงานสูงกว่า

ผลงานของทั้งสองถือได้ว่าตรงกับ Hamermesh ที่เชื่อว่า BP มาจากสิ่งที่ถูกกำหนดมาโดยธรรมชาติ และนายจ้างเอนเอียงเอง

กล่าวคือทั้งสองเชื่อว่าคนหน้าตาดีมีความเชื่อมั่นสูงกว่าและทำให้นายจ้างเชื่อว่าน่าจะสามารถในการทำงานสูงกว่าและความเชื่อมั่นนั้นผู้สมัครสามารถสร้างขึ้นมาได้

คำถามก็คือเหตุใดคนหน้าตาดีจึงมีความเชื่อมั่นสูงกว่าคนหน้าตาธรรมดา?

สำหรับคนหน้าตาดี หากมองย้อนไปตั้งแต่โตขึ้นมาก็จะพบว่าได้รับคำชื่นชมจากพ่อแม่ ครูและคนทั่วไปเป็นพิเศษ จึงเป็นเรื่องธรรมดาที่จะมีความเชื่อมั่นสูงกว่าโดยแสดงออกทางท่วงท่า การพูดการจา ภาษากาย ฯลฯ ให้คนอื่นได้รับทราบ ถึงแม้ว่าในความเป็นจริงแล้วอาจไม่ได้ทำงานดีไปกว่าคนหน้าตาธรรมดาแต่อย่างใด

คำถามต่อไปก็คือเมื่อโลกมันไม่เป็นธรรมอย่างนี้ เพราะความเอนเอียงเข้าข้างคนหน้าตาดี และเหตุผลที่เน่าๆอื่นในการจ้างคนเหล่านี้เข้าทำงานของสังคมไทย คนหน้าตาธรรมดาควรนอนร้องไห้ซบหน้าทุกคืนอย่างนั้นหรือ

คำตอบก็คือไม่แน่นอน

ความจริงของโลกก็คือ คนหน้าตาธรรมดาที่แต่งหน้าเป็นแต่งตัวเป็น พุดจาดี มีบุคลิกภาพดี ได้รับการฝึกฝนในการพัฒนาบุคลิกภาพ ก็สามารถกลายเป็น “คนหน้าตาดี” สู้กับความเอนเอียงนั้นได้สบายในโลกปัจจุบัน นี่ยังไม่ับการใช้เทคโนโลยีนำหวาดเสียวต่างๆเข้าช่วย

อย่างไรก็ดี ไม่ว่าจะผ่านคมมีดมาอย่างไร ถ้าบุคลิกภาพไม่ดี ความเชื่อมั่นที่ออกมานั้นก็คงอย่างไร้เสน่ห์แล้ว ก็ไม่สามารถหาประโยชน์จาก “พรีเมียมความงาม” ได้อย่างแน่นอน

เมื่อรู้ว่าควรจะต้องทำอะไรในการพัฒนาบุคลิกภาพตนเอง การฝึกฝนตนเองจึงเป็นเรื่องที่ตามมา โดยไม่เกี่ยวกับการต้องจ่ายเงิน (การพุดจาสุภาพ พุดจาและแต่งตัวอย่างถูกกาลเทศะ สะอาดในใจ มีเกียรติและศักดิ์ศรีของตนเอง ฯลฯ ไม่ต้องจ่ายเงิน) ก็สามารถสื่อความเชื่อมั่นออกมาได้

งานวิจัยในเรื่องความงามกับเศรษฐศาสตร์พบอีกว่า ในวัยสูงอายุ ความงามของหญิงสำคัญกว่าชาย ผมสีเทาและหน้าเริ่มย่นของชายแสดงถึงความภูมิฐาน ในขณะที่หญิงคนมักตีความว่าเป็นความร่วงโรย ดังนั้นหญิงจึงจำเป็นต้องให้ความสนใจแก่ตนเองมากกว่าชายในวัยนี้

นักเศรษฐศาสตร์ยังพบหลักฐานอีกว่าความหน้าตาดีกับการได้รับเลือกตั้งโดยประชาชนมีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดดังกรณีของประธานาธิบดีโอบามา การเลือกตั้งในอังกฤษ ออสเตรเลีย (เพิ่งได้นายกรัฐมนตรีหน้าตาดีไป) ฟินแลนด์ เยอรมนี และสหรัฐอเมริกา (ผู้เขียนขอต่อด้วยประเทศไทย)

เมื่อผู้คน “บูชา” ความสวยความหล่อ และเกิดปรากฏการณ์ BP ขึ้นจนได้งานง่ายและดีกว่าคนอื่นๆ คนบางคนเกิดมาโชคดี หรือเกิดมาโชคไม่ดีแต่มีความมุ่งมั่นจะเป็น “คนหน้าตาดี” ให้ได้จึงมีภาระหนัก เมื่อได้งานแล้วก็ต้องพิสูจน์ให้เห็นว่าเป็นคนมีกึ๋นอย่างแท้จริงอย่าลืมนายจ้างเขาจ้างเราทำงานตราบนานพอที่คุ้มค่าของงานที่เราทำให้เขานั้นสูงกว่าค่าจ้าง

ในการสำรวจผู้จ้างงานของบริษัทใหญ่ 202 คน และผู้คนอีก 964 คน ของนิตยสาร Newsweek เมื่อเร็วๆ นี้พบว่าในทุกวันนี้การเป็นคนหน้าตาดีและการทำให้ตัวเองเป็นคนน่ามองเป็นเรื่องสำคัญในการสมัครงานในทุกสาขา ผู้จ้างเหล่านี้ได้ให้ลำดับความสำคัญของลักษณะของผู้สมัครงานที่ต้องการไว้ดังนี้ (1) ประสบการณ์ (2) ความเชื่อมั่น (3) ความงาม (4) จบจากมหาวิทยาลัยใด

คำแนะนำของผู้จ้างงานเหล่านี้คือ “ถ้าหน้าตาดีและอย่างอื่นธรรมดาๆ จะดีกว่าเก่งยอดเยี่ยมแต่หน้าตาดูไม่ได้”

งานวิจัยเศรษฐศาสตร์แนะนำอย่างแรงในเรื่อง
“หน้าตาดี” ดังนั้น คำตอบที่ต้องขบคิดสำหรับผู้
จะเข้าตลาดแรงงานและ/หรืออยู่ในตลาดแรงงาน
แล้วก็คือ ทำอย่างไรจึงจะทำให้เป็น “คนหน้าตา
ดี”